

Vilniaus reformatų žinios

Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas. Niekas nenueis pas Tėvą kitaip, kaip tik per mane /Jon. 14,6/

1999 birželis Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos ir seniūnų tarybos informacinis leidinys Nr. 6(8)

Niekas negali ateiti pas mane, jeigu jo nepatraukia Tėvas

Tai valia Mane siuntusiojo, kad, kas Sūnų mato ir į Jį tiki, amžiną gyvenimą turėtų, ir Aš jį prikelčiau paskutiniąją dieną”

/Jn.6,40/

Niekas negali ateiti pas Mane, jeigu jo nepatraukia Tėvas, kuris Mane siuntė /Jn.6,44/

Būrelis vaikų žaidžia mokyklos kieme. Jie žaidžia linksmai ir nerūpestingai. Bet atidžiau pasižiūrėjus galima pastebėti, kad ne visi vaikai vienodi. Vienas iš jų yra lyg ir vadas. Jis duoda toną, o kiti elgiasi pagal jo norą, nes jis yra stipriausios valios, o, gal būt, ir fiziškai stipriausias.

Auditorija laukia kalbėtojo. Jis pasirodo ir netrukus patraukia žmones. Ne viskas teisinga, ką jis sako, bet žmonės jo klauso nuolankiai, susižavėję. Po pranešimo - diskusija, bet oratorius nemėgsta prieštaravimų. Samojingai ar beatodairiškai jis užgniaučia bet kokį mėginimą kritikuoti. Paleisdamas auditoriją, jis palieka grupelę juo tikinčių šalininkų.

Žmonių su vadovo charakteriu yra visur: mokykloje, darbe, politikoje ar bažnyčioje. Kita vertus, visada yra tokių, kurie mielai paklūsta. Tai paklusnūs ir tikintys mokiniai, kurie akiai seka mokytoją, o mokytojas elgiasi su jais kaip su savo nuosavybe; viršininkas taip valdo savo pavaldinius, lyg jie būtų tik jam asmeniškai priskirti; sutuoktinis elgiasi su žmona /vyru/ taip lyg ji /jis/ būtų jo asmeninė nuosavybė.

Visai kitaip Jėzus elgiasi su savo mokiniais. Jie Jam nepriklauso, bet jie Jo klauso. Jis jų neperkalbinėja, bet jie Juo tiki. Jėzus į mokinius žiūri kaip į turtą, kurį jam patikėjo Dievas. Jis nori juos atvesti į gyvenimą, kuris yra gyvenimas Dieve: nesugriaunamas gyvenimas. Pamąstykite, ar mes vienas su kitu elgiamės taip, kaip Jėzus su savo mokiniais? Tai ne taip paprasta. Kova dėl vadovavimo, galios ir įtakos vyksta ir Bažnyčioje. Ne brutaliomis priemonėmis, kaip politikoje, bet subtiliai. Jei mes ir stengiamės būti gerais krikščionimis, bet mumyse vis vien gyvena taip vadinamas “senasis Adomas” ir gundo mus. Gali atsitikti net taip, kad Bažnyčioje darbuotojai apie save telkia šalininkus, kaip mažas namų kariuomenes. Ne visada šios kariuomenės yra sąjungininkai bendroje kovoje dėl teisingo kelio. Kartais jos stovi viena prieš kitą. Tai kenkia bendruomenei ir tai prieštarauja Jėzaus mokslui. Reikia pabrėžti, kad Kristaus mokinys jo supančių žmonių nepaverčia savo nuosavybe nei darbe, nei Bažnyčioje. Mes skirti vienas kitam su visomis mūsų silpnybėmis ir pranašumais, su mūsų geromis savybėmis ir su mūsų keistumais. Kiekvienas esam vienas kitam Dievo dovana. Mes privalome neatstumti tos dovanos, bet ją priimti Jėzaus dvasia, nes taip Jis mums prisakė.

Koks svarbiausias šios Jėzaus dvasios požymis? Jėzus sako: “Aš elgiuosi ne savavališkai, o pagal Dievo valią”. Jis net tvirtina: “Aš žinau Dievo valią; Aš esu vienybėje su savo dangiškuoju Tėvu”. Tuo Jis išeidė kai kuriuos savo klausytojus, visų pirma, Rašto aiškintojus. Jie pasipiktino tokiu tariamu Jo išūlumu. Mes galime juos suprasti. Nes mes dažnai patys savęs nesuprantame ir nežinome, ko Dievas nori. Mes labai norėtume suprasti save, bet dažniausiai girdime balsų chorą, ir kiekvienas balsas sako mums kažką kita. Šioje padėtyje mes einame lengviausiu keliu arba pasiduodame stipresnio valiai, nors ir nenoromis. Tai būna net ir tada, kai mes jaučiamės Jėzaus šalininkais ar jo mokiniais. Kiekvienam gyvenimo sprendimui mes negalime rasti gatavo atsakymo Biblijoje. Dažnai mes patenkame į visiškai naujas situacijas, kurioms Biblijoje nėra pavyzdžio.

Ir vis dėlto mums pakankamai aišku, ko norėjo Jėzus. Jis norėjo, kad žmonės, kuriuos Jam patikėjo Dievas, nežūtų, Jis norėjo juos vesti į nesugriaunamą bendrystę su Dievu. Jei mes, kaip krikščionys, norime orientuotis į Jėzų, to galima pasiekti dviem pakopomis: pirmiausia mes išiklausome, ko nori

Jėzus, vidiniai įsisąmoniname Jėzaus dvasią. Tada mes įsiklausę turime apsispręsti ir veikti. Ateina momentas, kai mes jaučiame: laikas baigti mąstyti ir svarstyti; jau nebeturime teisės ilgiau stovėti kryžkelėje ir neryžtingai spėlioti, mes privalome pasirinkti sau tikrą kelią. Ne stovint ir svarstant, bet einant mums bus parodyta kryptis.

Ne kartą mes girdėjome ir buvome mokomi: niekas negali įgyti tikėjimo Jėzumi savo pastangomis. Šio pamokslo pagrindų paimtas tekstas tai kaip tik ir patvirtina: "Niekas neateis pas mane, jei jo pas mane neatves Tėvas, kuris mane pasiuntė". Atrodo, kad amžinojo likimo iš anksto skirta, kas su mumis bus: vieni pašaukti gyvenimui ir randa kelią, kuriuo veda Jėzus; kiti jo neranda ir, lyg prasilenkę su Dievu, puola į tuštumą.

Šis mūsų tikėjimas likimu negali remtis Jėzumi. Mes tikime ne raidiniais ir negyvais įstatymais, o todėl ir nesustingusiu dėsningumu mūsų gyvenime: jei kas randa teisingą kelią ir, jei jis lieka su Jėzumi, tai yra malonė, dovana. Tai, kas mums svarbiausia, mes negalime užsitarnauti, užsidirbti, išsikovoti ar išmąstyti. Už gyvenimą ir tikrumą mes dėkingi nematomam Dievo veikimui.

Kai mes tai įsisąmoniname, tuomet atsinaujina mūsų santykis su gyvenimu, su mus supančiais žmonėmis. Mes savo savybėmis, savo sugebėjimais ir savo likimu esame labai skirtingi, bet vienu atžvilgiu mes esame lygūs: mes visi ieškome gyvenimo pilnatvės. Mes pasiduodame pagundai, mes apsirinkame ir klystame. Bet vėl ir vėl prieš mus iškyla kelio ženklai. Kartais jie atrodo kaip signalai rūke. Ir vėl mes įgyjame drąsos ir galime orientuotis. Šiame kelyje į gyvenimą nėra nei sėkminguolių, nei nevykėlių. Čia mes esame lygūs, nes Dievas mums visiems nori to paties: gyvenimo. Jei mes tai suvoksime, tai mums bus lengviau vienam kitą priimti. Mes negalėsime tada galvoti, kad esame vieninteliai teisingame kelyje, negalėsime savęs laikyti vertesniu už kitą. Mums visiems vienodai skirta išsigydyti nuo klaidų, išsigelbėti nuo pagundų, skubotų ir savavališkų sprendimų, žengti į teisingą kelią. Ir vien dėl to mes turime būti dėkingi. Amen.

Kun. Hans Reinhard Rapp "Die lesepredigt" Nr.56/1977
iš vokiečių kalbos vertė Živilė Dagienė

Aš iš malonės išganytas!

Jūs gi esate išgelbėti malone per tikėjimą, ir ne iš savęs, bet tai yra Dievo dovana. Ir ne darbais, kad kas nors nesigirtų. /Ef. 2,8-9/.

*Aš iš malonės išganytas!
Širdie, ar tu tiki tvirtai?
Aš iš malonės nežuodytas,
Tai Dievas liudija patsai.
Širdie, tikėk, nes tai tiesa:
Tik iš malonės tu gyva!*

*Tik iš malonės! Bet drąsuoli,
Netūnok nuodėmėj aklai,
Rods Dievas šaukia paklyduoli,
Kiekvieną vaiką maloniai,
Bet Jo malonės nematys,
Kas tyčia nuodėmes darys.*

*Tik iš malonės! Ne per darbus!
Pačių darbai tie neverti,
Nes žodžiai tie be galo svarbūs,
Kad Dievas kūnu stojosi:
Jis kąsdams mirtį už visus
Iš prapulties atpirko mus.*

*Tik iš malonės! Tai laikysiu
Širdy tvirtai ir mirtyje,
Kai karstą atvirą išvysiu
Malonės melsiuos Kristuje-
Malonė širdį linksmina
Ir neša į išganymą.*

Žodžiai kuria tikėjimą

Tikėjimas ateina klausiant

Rom.10:17

Tegu mūsų nestebina šie Apaštalo Pauliaus žodžiai, kad "tikėjimas ateina klausiant Kristaus Žodį." Apaštalų darbuose /8:26-39/ pasakojama labai įtikinama istorija, kuri rodo, kad Kristaus Žodis kuria tikėjimą.

Apaštalas Pilypas Viešpaties angelo perspėtas keliavo netoli Jeruzalės ir sutiko etiopą eunučą, karalienės Kondakės rūmų valdininką, kuris sėdėdamas vežime skaitė Bibliją, Jėzajaus pranašystes ir negalėjo suprasti apie ką ten buvo kalbama. Pilypui priėjus, jis paprašė jo paaiškinti apie ką pranašas Jėzajas kalba: "Apie save ar apie ką kitą". Pilypas atvėrė burną ir, pradėjęs nuo tos Rašto vietos, paskelbė jam Evangeliją. Kai Pilypas kalbėjo, gyvojo Žodžio sėkla atvėrė eunucho akis ir įleido šaknis į jo širdį kaip dygstančios sėklos. Žodis išsiveržė su nauju gyvenimu ir tikėjimu. Ir kai jie privažiavo kažkokį vandens telkinį, eunuchas tarė: "Štai vanduo! Kas kliudo man pasikrikštyti?" Pilypas jam atsakė: "Jei tiki visa savo širdimi, aš galiu." Eunuchas patvirtino: "Aš tikiu, kad Jėzus Kristus yra Dievo Sūnus". Tada jis liepė sustabdyti vežimą, ir jie abu nusileido į vandenį, Pilypas ir eunuchas, ir jis pakrikštijo jį /Plg.Ap.d.8:36-38/.

Visas Šventasis Raštas rodo į Jėzų. Viso Šventojo Rašto centras yra Jėzus, ir Senojo, ir Naujojo Testamento. Kai Jėzus keliavo su kitais dviem bendrakeleiviais į kaimą vardu Emausas, Jis "pradėjęs nuo Mozės ir pranašų išaiškino jiems, kas visuose Raštuose buvo apie Jį pasakyta" /Lk.24-27/. Tiksliau tą vakarą Jėzus pasakė: "Viskas, kas yra apie mane parašyta Mozės Įstatyme, Pranašų knygoje ir Psalmuose, turi įvykti /Lk.24-44/. Nuostabu! Kai kurie žmonės Psalmus laiko mažiau svarbiais Raštais, parašytais poetų. Bet Jėzus pabrėžia, kad net Psalmi liudija apie Jį.

Senojo Testamento rašytojai liudija Jėzų kaip Mesiją - Išgelbėtoją. Naujojo Testamento rašytojai daro tą patį, kaip išsireiškė Šv.Jonas pasakodamas apie Jėzų ir atkartodamas Jo Žodžius: "Šitie ženklai yra užrašyti tam, kad patikėtute, jog Jėzus yra Kristus, Dievo Sūnus, ir kad tikėdami turėtute gyvenimą Jo vardu" /Jn.20-31/.

Jūs norite tikėjimo, jūs viliatės gauti stipresnį tikėjimą. Skaitydami Šventraštį jūs kasdien maitinsitės Jo Žodžiu ir, jei jūs dalyvausite Šventos Vakarienes sakramente, per Šventą Dvasią Dievas sustiprins jūsų tikėjimą ir įgalins jus kartu su Šv.Paulium tarti: "Aš visa įstengiu Kristuje, kuris stiprina mane /Fil.4-13/.

Tikėjimas ateina klausiant... "taigi nukreipkime akis į Jėzų, kuris pradeda tikėjimą mumyse ir atbaigia /Žyd.12-2/.

Iš žurnalo "Good News" /"Geroji Naujiena"/ išvertė D.Gudliauskienė

Kai audra sugaudžia

*Kai audra sugaudžia ties mano namu
Ir baimė man skverbias į širdį
Žvelgiu ten į Dangų ir vėl man ramu
Jis mato, Jis žino, Jis girdi.*

*Mirtis, kai šaltąja ranka palies
Ir skausmas iškreips mano veidą,
Pažvelgsiu į Dangų, kur nėra mirties-
Jis laimina, Jis priima malda.*

*Kai gelia širdį skaudti vienuma
Ir maudžia, skauda krūtinė
Žvelgiu tik į Dangų ir skausmo nėra
Arti Jis, ramina, Jis myli.*

*Kai siela prie Viešpaties stalo keliaus,
Ji skris į ilgesių Tėvyne.
Perdurtą ranka mane Jis priglaus
Prie perdurtos savo krūtinės.*

Ko nepapasakojo gidė Prahoje

Vilniaus reformatų chorui "Giesmė" 1997 m. vasarą viešint Prahoje, gidė lietuvė iš Žemaitijos apipylė mus pasakojimais apie čekus valdžiusių karalių, kunigaikščių meilės istorijas, jų vaikus ir neištikimas žmonas, mažamečius šventuosius ir visai nepateikė žinių apie čekų reformaciją, jos įkvėpėją Janą Husą ir po jo sudeginimo prasidėjusią čekų išsivadavimo kovą. O juk Prahos senamiestyje dažna gatvelė ar sena bažnyčia mena didįjį čekų Reformacijos pradininką Janą Husą, bendražygius ir pasekėjus. Chora priėmė ir apgyvendino Čekų Husitų Bažnyčios centras. Gyvenome ČHB diacezijos tarybos būstinės name, kur yra ir Husitų teologijos fakultetas, tame pat pastate husitų bažnyčia ir parapijos namai.

Netoli tos vietos, kur mus maitino, yra atstatyta **Betliejaus koplyčia**, glaudžiai susijusi su husitų judėjimu. Betliejaus koplyčia pastatyta 1394 m., joje 1402 - 1413 m.m.skambėjo Jano Huso balsas, skelbiantis Dievo Žodį gimtąja čekų kalba /iki tol pamaldos katalikų bažnyčiose vykdavo lotynų kalba /. Koplyčia geriau tiktų vadinti bažnyčia, nes joje tilpdavo trys tūkstančiai žmonių. Betliejaus koplyčioje lankydavosi ir jaunuoliai, atvykę iš Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės semtis mokslų Prahos Karlo universitete, nes J.Husas 1397 m. buvo paskirtas prie Prahos universiteto įsteigtos lietuvių kolegijos globėju. Pralaimėjęs husitų vadovaujamai čekų išsivadavimo kovai, Betliejaus koplyčia buvo atiduota jėzuitams. 1521 m. joje pamokslavo Tomas Miunceris. Po jėzuitų ordino panaikinimo, koplyčia buvo nugriauta. Iki šių dienų išliko autentiškos tik klebonijos durys, kurias čekai laiko tautos šventenybe. 1950 m. Betliejaus koplyčia atstatyta.

Jano Huso balsas skambėjo ir **Šv.Havelo bažnyčioje**. Dar iki J.Huso pradėto čekų bažnyčios atgimimo šioje bažnyčioje pamokslavo vokiečių kilmės vienuolis augustinietis Konradas Valdhauzeris. Jis buvo pirmasis iš tų, kurie parengė Janui Husui kelią į Reformaciją. K.Valdhauzeris skelbė, kad tie, kurie priima į vienuolynus berniukus ir mergaites už pinigus, yra amžinai prakeikti; vienuoliai turi pakankamai turtų ir nereikia jiems duoti pinigų ir t.t.

Padėti K.Valdhauzeriui sunkiame Bažnyčios reformos darbe buvo paskirtas Miličius Kromeržizietis, kuris irgi pamokslavo Šv.Havelo bažnyčioje, o taip pat ir **Šv.Mikulašo /Mykolo/ bažnyčioje**. M.Kromeržizietį dėl jo nepaprastai tyros sielos dar gyvą ėmė vadinti šventuoju. Miličius buvo toks įdomus pamokslininkas, kad būdavo dienų, kai jam tekdavo pasakyti po penkis pamokslus: tris čekų kalba ir po vieną lotynų bei vokiečių kalbomis. Jo pamokslai buvo tokie įtaigūs, kad pasakojama, jog jų įtakoje apie du šimtus pasileidėlių moterų metė savo amoralių užsiėmimą ir ėmė dorai gyventi. Savo čekiškais pamokslais jis stiprino čekų tautos dvasią, kritikavo kunigijos ydas ir net pačius Bažnyčios hierarchus.

1401 metais Šv.Mikulašo bažnyčioje Janas Husas pasakė savo pirmąjį pamokslą. Bažnyčia stovi netoli tos vietos, kur dabar pastatytas paminklas Janui Husui. "Virš užgesusio laužo pelenu iškyla Jano Huso gigantiškas granitinės husitų grupės apsupta Prahos senamiesčio aikštėje: tiesus, kilnus, nemirtingas" - rašė 1939 m. "Sėjėjuje" Nr.16 tuomet jaunas teologas Mykolas Frankas.

Janas Husas buvo nuteistas bažnytinio Konstancos teismo ir sudegintas 1915 metais liepos 6 d. Pagal padavimą akmuo, ant kurio jis stovėjo, karštomis dienomis tampa drėgnas - rasoja nuo Konstancos kankinio prakaito lašų.

"Kasmet liepos 6 dieną, ne tik čekų tauta ir slavų pasaulis, bet kiekvienas žmogus, kuris myli tiesą, kovoja už tiesą ir ieško tiesos, nulenkia galvą giliai pagerbdamas XV amžiaus reformatorių Janą Husą" - rašė kun.P.Dilys pratarmėje knygai "Janas Husas". Husitų šūkis "Viespaties tiesa nugalė", po nepriklausomybės atgavimo 1918 metais tapo visos Čekijos lozungu ir užrašytas ant vėliavos, plazdančios virš Čekijos prezidento rūmų "Pravda vitiazi" / Tiesa nugalė/. Šis šūkis įrašytas ir mūsų laikraščio obalsiu: "Veritas vincet".

Daliya Gudliauskienė

JANAS HUSAS - čekų Reformacijos ideologas

Janas Husas gimė 1371 m. Husineco kaime, pietinėje Čekijoje, netoli Bavarijos sienos. Iš pradžių mokėsi vietos mokykloje, paskui aukštesnėje vienuolių išlaikomoje mokykloje, o po to įstojo į Prahos universitetą, studijavo filosofiją ir teologiją. 1393 m. baigė Prahos universitetą įgydamas laisvojo meno bakalauro, 1394 m. teologijos bakalauro laipsnius, o 1396 m. laisvojo meno magistro vardą, apie 1398 metus jau Prahos universiteto profesorius, skaitė Bažnyčios istorijos paskaitas, išrinktas fakulteto dekanu, rektoriumi. 1401 m. ordinuotas kunigu, 1402 m. paskirtas dirbti į Betliejaus koplyčia. Įspūdingi Miličiaus Kromeržižiečio pamokslai žadino jame troškimą pažinti tiesą, gilintis į Šventąjį raštą. Greitai Janas Husas tapo geriausiu pamokslininku ir žymiausiu dvasininku visoje Čekijoje, kiek vėliau buvo Prahos arkivyskupo paskirtas net Sinodo pamokslininku.

Tuo metu Prahą pasiekė Džono Viklifo raštai, kurie buvo godžiai skaitomi ir nagrinėjami žinių ištroškusių prahiečių. Popiežius bijodamas, kad anglų pėdomis nepasektų čekai, privertė Prahos universitetą pasmerkti anglų eretiko raštus, nors Janas Husas ir jo šalininkai tam atkakliai priešinosi. Viklifo išreikštos mintys sutapo su Huso asmeninėmis pažiūromis ir jis rašė: "...mane vilioja jo (Viklifo) raštai, kuriais jis, kiek leidžia jėgos, siekia vesti žmones į Kristaus įstatymą, o pirmiausia, kviečia dvasininkiją palikti blizgučius, pasaulietišką valdžią ir gyventi apaštalių pavyzdžiu".

Prahos visuomenės gyvenime susiformavo trys srovės: moralinis sąjūdis, kurio tikslas buvo pakelti dvasininkų moralę, reformacinis sąjūdis, kuris remdamasis Viklifo mokslu, siekė pertvarkyti Bažnyčią ir patriotinis sąjūdis, siekiantis, kad čekų tauta įveiktų juos valdžiusius vokiečius ir pati tvarkytųsi savo šalyje. Čekai labai vertino Jano Huso pamokslus apie religijos reformą bei patriotizmą ir laikė jį tautos vadu. Jo moralinė jėga ir iškalbingumas pritraukė daug šalininkų, net įtakingų žmonių, kaip karalius Vaclovas, karalienė Sofija, kurios nuodėmklausiu buvo Husas..

Atvirai rodomas pritarimas Viklifo mokslui sukėlė Romos popiežiaus šalininkų priešiskumą. Prasidėjo Huso persekiojimas, priešai ėjo klausyti jo pamokslų į Betliejaus koplyčia, ieškojo pretekstų apskusti viklifiškumu ir eretizija. Popiežininkų spaudžiamas arkivyskupas Zbinekas, iki tol pasitikėjęs Husu, 1408 m. atėmė iš Jano Huso kunigo teises ir uždraudė jam sakyti viešus pamokslus. Jano Huso ir katalikų Bažnyčios santykiai pasidarė labai įtempti. Bet Janas Husas ir toliau savo pamokslais kritikavo dvasininkiją: kaltino kunigus pinigų ėmimu už laidotuves ir Šv. Vakarienę, nes jo supratimu imti užmokestį už dvasiškus patarnavimus yra nuodėmė, prieštaraujanti Bažnyčios kanonams; reikalavo pertvarkyti Bažnyčią pirmųjų krikščionių bendruomenių pavyzdžiu. Husas aiškino, kad pasaulietinės valdžios reikia klausyti tiek, kiek ji laikosi Dievo įsakymų, išvystė mokslą apie nepaklusnumą neteisingai valdžiai. Bažnyčios ir visuomenės reformą tikėjosi įvykdyti padedant karaliaus valdžiai. Deja, 1411 m. kovo 15 d. Husui paskelbiama nauja anatema (iškeikimas ir pašalinimas iš Bažnyčios), bet Husas, remiamas savo šalininkų, nekreipė dėmesio ir toliau sakė pamokslus savo koplyčioje kaip sakęs.

Dvidešimt metų besitęsianti popiežių schizma, kai du, o vienu metu net trys popiežiai vadino save tikroju apaštalo Petro įpėdiniu, griovė Bažnyčios rimtį, silpnino ir taip pašlijusį jos autoritetą. Bažnyčios vadovai pamynė moralę, bažnytinės pareigybės buvo viešai pardavinėjamos tiems, kurie daugiau mokėjo, dvasininkų gobšumui nebuvo ribų. Tuo metu Romos imperijos priešakyje, kurios dalimi buvo Čekija, stėjo Zigmundas, pasiryžęs įsiteikti katalikybei, kovodamas prieš eretikus ir siekdamas sugražinti Bažnyčiai vienybę. Kad nutrauktų popiežių schizmą, jis ėmėsi žygių sušaukti Bažnyčios suvažiavimą ir prikaltinti išrinkti vieną popiežių. Tam tikslui buvo sušaukti Bažnyčios suvažiavimai: Pizos - 1409 m. ir Konstancos 1414 - 1418 metais.

Čekijos karalius Vaclovas nesutarė su broliu imperatoriumi Zigmundu, bet, nors ir būdamas palankus Husui, negalėjo atvirai jo globoti, todėl patarė Husui išvykti. Janas Husas paliko Prahą ir atsidėjo literatūriniam darbui: parašė "De ecclesia" ("Apie bažnyčią") ir kitus raštus. Jo veikalai parašyti čekiškai išvadavo čekų literatūrinę kalbą nuo netikslumų, suartino su liaudies kalba, supaprastino rašybą. J. Huso parengti čekų rašybos pagrindiniai principai išliko iki mūsų dienų.

1414 m. į šaukiamą Bažnyčios suvažiavimą Konstancoje buvo pakviestas ir Janas Husas, kad išdėstytų savo ūkybines pažiūras, pasiteisintų prieš visą krikščionišką pasaulį. Husas, nors ir nerimavo, bet sutiko ir ruošėsi ginti save susirinkime. Imperatorius Zigmundas davė "Geležinį raštą", garantujantį Husui saugumą. Deja, aukštieji religijos atstovai sulaužė daiktų žodį, įmetė Husą į dominikonų vienuolyno kalėjimą, neleisdami ginti savo pažiūrų, o imperatoriui Zigmundui pranešė, kad susirinkimas gali nuspręsti ir be eretiko pasiaiškinimų. Tik po kankinimų ir ilgų mėnesių praleistų kalėjime, Janas Husas stėjo prieš Konstancos susirinkimo teismą. Jam buvo skaitomos kaltinamajame akte surašytos ištraukos iš jo veikalų, žymiai iškraipytos ir sutrumpintos, ir reikalaujama atsakyti savo teiginių. Išdėstyti savo pažiūras ir pasiaiškinti jam neleido.

Kvotos sekė viena po kitos. Geroka dalis susirinkusių dvasininkų nenorėjo jo padaryti kankiniu. Jie tikėjosi, kad pavyks Husą priversti viešai išsižadėti savo mokslo. Į kalėjimą jam siuntinėjo sumanių prikalbinėtojų, bet Husas pasiliko nepakeičiamas.

Tada 1415 m. liepos 6 d. iškilmingame Bažnyčios susiriniame Konstancoje* jam buvo perskaitytas kaltinimas ir jis kaip atskalūnas (eretikas) buvo pasmerktas sudeginti ant laužo. Tas nuosprendis tuojau ir buvo įvykdytas: Husą iš pradžių apvilko kunigo rūbais, paskui iškilmingai nuvilko. Dar kartą pareikalavo išsižadėti savo mokymo. Janas Husas į tai atsakė: "Aš bijau tai daryti, kad nepalikčiau melagis prieš Dievą ir prieš savo sąžinę". Jam buvo uždėta popierinė kepurė, pripiešta velnių, tempiančių sielą į pragarą. Husas pasakė: "Aš pavedu savo sielą Kristui, kuriam buvo uždėtas dar sunkesnis erškėčių vainikas". Aikštėje buvo sukrauti du laužai: viename sumetė Jano Huso knygas, ant kito užvedė jį patį ir pririšo prie stulpo. Husas užgiedojo: "Kristau, Sūnau gyvojo Dievo, susimilk ant mūsų", bet pučiant stipriam vėjui liepsna aukštai pakilo ir Husas nutilo. Kankinio pelenai buvo susemti ir supilti į Reiną, kad šio atskalūno neliktų nė dulkelės.

Po Jano Huso sudeginimo prasidėjo jo pasekėjų - husitų vadovaujama čekų išsivadavimo kova. Janas Husas yra Čekijos nacionalinis didvyris

*Konstanca - dabar Vokietijos miestas prie Bodeno ežero, kurį supa tris valstybės: Šveicarija, Austrija ir Vokietija.

Pagal "Reformatoriai Husas ir Viklifas" Biržai, 1937m. ir Z. Byčinskis "Janas Husas" parengė D.Gudliauskienė

Čekų Husitų Bažnyčia

Čekų Husitų Bažnyčia gimė 1919 metų Kūčių vakare, kada pirmą kartą daugumoje Prahos bažnyčių mišios buvo laikytos čekų kalba. O įteisinta buvo 1920 metų sausio 8 dieną, kai iš Romos katalikų Bažnyčios dvasininkų reformistinio judėjimo susiformavo radikalusis sparnas, vadovaujamas teologijos daktaro Karelo Farskio, vėliau tapusio pirmuoju naujosios Bažnyčios patriarchu.

Santvarka

Čekų Husitų Bažnyčia (ČHB) pagal liturgiją yra reformatų Bažnyčia. Jos aukščiausia nuostata yra Kristaus dvasia. Jos svarbiausias kanonas yra Šventasis Raštas, ir siekia pusiausvyros tarp biblijinio teigimo (indikatyvo) ir liepimo (imperatyvo). Pamaldų vyksmo centras yra Karelo Farskio "Liturgija", kuri remiasi Šventuoju Raštu ir Vakarų bei Rytų krikščioniškąja tradicija. Svarbiausi pamaldų punktai yra: 1. Šventojo Rašto aiškinimas per pamokslą ir 2. Viešpaties Vakarienė, kuri tikinčiųjų turi būti suprantama kaip Jėzaus Kristaus bendrystė su bendruomene per Šventąją Dvasią.

Svarbiausias dogmatinis dokumentas yra "Čekų husitų bažnyčios tikėjimo pagrindai" (1971 m.), kuris sudarytas katekizmo principu - 348 klausimai ir Biblija pagrįsti atsakymai. Be to, svarbūs yra ir "Čekų husitų bažnyčios socialinio - etinio orientavimo pagrindai", kurie akcentuoja, kad krikščionys turi būti angažuoti visuomenėje. Jie pabrėžia krikščionių išskirtinumą visuomenėje ir atsakomybę Evangelijos dvasioje. Dar Bažnyčia vadovaujasi šiais dokumentais: "Bažnyčios konstitucija", "Organizacinis statusas", "Kunigų auklėjimo kryptys", "Dvasios tarnystės tvarka" ir kt.

ČHB bendradarbiauja su įvairiomis ekumeninėmis bažnyčių organizacijomis: yra Pasaulinės Bažnyčių tarybos narė, Europos Bažnyčių konferencijos narė, Čekų ekumeninės Bažnyčių tarybos narė.

ČHB leidžia savaitraštį "Čekų kova". Čekų husitų teologijos fakultetas kas du mėnesiai išleidžia žurnalą "Teologijos reviu". Bažnyčios leidykla BLAHOŠLAV leidžia krikščionišką literatūrą ir studijų tekstus.

Organizacija

ČHB tvarka remiasi presbiterine santvarka (bažnyčios valdyme dalyvauja pasauliečiai) su episkopaliniais elementais. Aukščiausias įstatymus priimantis organas yra Generalinė Asamblėja, kuri šaukiama kartą per 10 metų. Tarp asamblėjų kas metai vyksta bažnytinis atstovų suvažiavimas, kuris nagrinėja aktualius įstatymų, administravimo ir finansinius klausimus. Visai Čekų Husitų Bažnyčiai vadovauja Patriarchas ir taip vadinama Centrinė taryba, sudaryta iš visų vyskupų, teologijos fakulteto atstovų ir pasauliečių iš bažnytinių organų. Bažnyčią sudaro penkios diacezijos, valdomos vyskupų ir diacezijų tarybų (į jas įeina ir pasauliečiai).

Pagrindinis organizacinis vienetas yra Bažnyčios bendruomenė (parapija), kurios gyvenimui vadovauja kunigas kartu su Bažnyčios bendruomenės taryba.

Į dvasinę tarnystę gali eiti bet kuris parapijietis, o nuo 1947 metų ir moterys. Kunigai ruošiami Prahos Karlo universiteto husitų teologijos fakultete per penkeris studijų metus su praktika.

Bendruomenės tarnystę sudaro pamaldos, septyni sakramentai, surinkiminiai mokymai vaikams ir jaunimui, Biblijos studijos, kunigo lankymas parapijiečių, tikėjimo tiesų mokymas.

Statistika

1991 metų duomenimis, Čekų Husitų Bažnyčia priklausė 185 tūkstančiai žmonių. 324 parapijose dirbo 265 kunigai, iš jų 114 moterys.

Iš vokiečių kalbos išvertė Živilė Dagienė

Čekų Brolių Evangelikų Bažnyčios ir čekų tautos atgimimas

Čekų tauta iki 1918 metų buvo įjungta į Austro - Vengrijos imperiją ir ištisus šimtmečius buvo valdoma Habsburgų dinastijos. Čekų žemėje prasidėjęs pirmasis Reformacijos sąjūdis dar XV a. pradžioje, tuoj po Jano Huso sudeginimo 1415 m. Konstancoje, pasireiškė kaip husitų kova su Romos bažnyčia, o kartu tai buvo ir kova už čekų tautos laisvę ir savimonę iš pradžių su išgalėjusiais visose gyvenimo sferose vokiečiais, vėliau su austrais.

Čekų evangeliška bažnyčia susiformavo kaip tautinė bažnyčia. Čekų tauta - Huso pasekėjai 1620 m. pralaimėję lemiamą mūšį prie Bila Hora (Baltojo kalno) prieš daug skaitlingesnius priešus, neteko savo laisvės, o čekų ev. Bažnyčia buvo persekiojama kaip eretiška Bažnyčia.

Nuo 1781 m. evangelikų bažnyčia buvo toleruojami, po 1861 m. pagal įstatymus lyg ir lygiateisė, bet iš tikrųjų katalikų Bažnyčios visuomet engta ir slopinta, 1918 metais gavo lygias teises ir įgijo pilną laisvę. Įsidėmėtina tai, kad čekų tauta ir čekų ev. Bažnyčia lygiagrečiai abi 1620 m. neteko laisvės, o 1781 m. ir 1918 m. vėl kartu atgavo pusėtiną, o vėliau ir visišką laisvę ir nepriklausomybę.

Sunku ir išskaičiuoti, ką turėjo nuo 1620 m. evangelikai čekų žemėje pergyventi. Tai ilgas ir sunkus Golgotos kelias.

Po I-ojo pasaulinio karo Europos žemėlapis iš pagrindų pertvarkomas. Griuvo Austro - Vengrijos imperija, iškilo Čekoslovakijos respublika, vadovaujama T.Masaryko. Čekų evangelikų centrinis komitetas paskubomis, bet sistemingai atliko parengiamuosius darbus evangelikų Bažnyčioms sujungti ir padaryti jas savistoviomis. 1918 m. gruodžio 18 - 19 d.d. Prahėje įvyko Nepaprastasis reformatų ir liuteronų parapijų atstovų iš Čekijos ir Moravijos suvažiavimas. Vienbalsiai buvo nutarta, kad čekai evangelikai Helvetiškojo /reformatų/ ir Augsburgiškojo /liuteronų/ išpažinimo susijungia į vieną Bažnyčia, pagrįstą Šv. Raštu ir Čekų brolių senąja konfesija. Taip po šimtmečių atgimė Čekų Brolių Evangeliškoji Bažnyčia. Buvo nutarta, kad kiekvienoje vietovėje liuteronai ir reformatai susijungs į vieną parapiją. Čekijos ir Moravijos liaudis visa be išimčių buvo už susijungimą ir vienovę. Kas niekuomet niekur nepavyko, tas pavyko Čekijoje: reformatų ir liuteronų parapijos bei jų nariai susijungė į vieną. Svarbiausią rolę čia suvaidino ir senos husitų tradicijos. Ryšiai su Vienos konsistorija buvo galutinai nutraukti ir išrinkta nauja Čekų Brolių Evangelikų Bažnyčios Konsistorija.

1919 m. lapkričio 8 d. Prahėje įsteigtas Čekų ev. teologijos fakultetas, pavadintas Huso vardu. Iš pradžių naudojosi Salvatoriaus bažnyčios sale, vėliau gavo patalpas "Clementinum" rūmuose, kurie anksčiau priklausė jėzuitams. Tame pat fakultete atskirame skyriuje studijavo ir tautinės čekų Bažnyčios - husitų būsimieji teologai. Jiems atskirai buvo kviečiami jų profesoriai.

1921 m. įvyko pirmasis Generalinis sinodas patvirtinęs naują Čekų Brolių Evangelikų Bažnyčios vidinę santvarką. Bažnytinė organizacija galutinai buvo įstatyta į pastovias vėžes. Taip ant tvirtai padėtų pagrindų sveikai vystėsi tolimesnis bažnytinis gyvenimas. Visa tai kilo iš didelio ilgesio tobulo Bažnyčios sutvarkymo bei religinio gyvenimo pagal senas tėvų tradicijas ir iš įsisąmoninimo, kad tėvų parinktas kelias į Dievą yra teisingas ir tikras.

Susikūrus ČBEB prasidėjo perėjimo iš katalikų Bažnyčios banga. Tai vyko dėl to, kad per karą o čekų katalikuose augo priešiškusumas ne tik Vienai, bet ir Romai, o taip pat ir dėl to, kad daugelis neradė religinių troškimų patenkinimo katalikų Bažnyčioje, ieškojo jo Čekų Brolių ar kitose evangeliškosiose Bažnyčiose.

RADVILOS - REFORMATAI

Mikalojus I Radvila (1366 - 1466)

Mikalojus I Radvila - Radvilų giminės pradininkas.

1385 m. apsikrikštijo ir įvedė madą, kad visi giminės pirmagimiai būtų vardu Mikalojus. Palaidotas Vilniaus Katedroje.

Turėjo 3 sūnus: Mikalojų (II), Joną ir Petrą bei dukterį Oną. Ši ištekėjo už Biržų, Ravos, Unzonų, Nechnėvičių ir Skudutiškio savininko LDK sekretoriaus Jurgio Fedkonio. Palikuonių neturėjo, todėl vyro jai užrašytos valdos po jos mirties atiteko Biržų - Dubingių Radviloms.

Sūnūs Jonas ir Petras mirė nevedę.

Mikalojus II Radvila Senasis (1398 - 1509)

Mikalojus II Radvila - vyriausias Mikalojaus I ir Četvertinsko kunigaikštytės Eudokijos sūnus.

Turėjo 4 sūnus: Mikalojų III, Joną II (Mikalojaus VI Radvilos Juodojo tėva), Albertą I (vyskupa), Jurgį I (Mikalojaus V Radvilos Rudojo tėva). Labai ilgai gyveno, mirė 1509 liepos 16 d, palaidotas Vilniaus Bernardinų bažnyčioje.

Mikalojus III Radvila "Lenkijos meilė" (1470 - 1522)

Mikalojaus II Radvilos ir Sofijos Onos Manvydaitės vyriausiais sūnus.

Gavo kunigaikščio titulą iš Romos imperatoriaus Maksimilijano, palaidotas Vilniaus Katedroje. Turėjo 3 sūnus: Joną III, Stanislovą I, Mikalojų IV ir 3 dukteris. Jonas turėjo tik dukteris, o Stanislovas ir Mikalojus vaikų neturėjo. Šaka išnyko, turtai perėjo tėvo brolio vaikams.

Jonas II Radvila (1474 - 1522)

Antrasis Mikalojaus II Radvilos Senojo sūnus, kung. Mikalojaus VI Radvilos Juodojo tėvas. Mirė Vilniuje, palaidotas Bernardinų bažnyčioje.

Mikalojaus VI Radvila Juodasis (1515 - 1565)

Gimė 1515 m. vasario 4 d. Nesvyžiuje. 1547m. iš imperatoriaus Karolio V gavo kunigaikščio titulą sau, broliui Jonui IV ir pusbroliui Mikalojui V Radvilai Rudajam. Jaunystėje persiėmė Reformacijos idėjomis, iškino pakeisti tikybą žmoną ir namiškius, didžią dalį žymiausių bajorų. Savo dvare išlaikė daug mokslininkų kalvinistų, rėmė savo turtais ir galingumu. 1555 m. savo Lukiškių dvare įrengė reformatų bažnyčią. Įsteigė spaustuve Lietuvos Brastose, kur atspausdino daug reformatų knygų, ten 1563 m. išleido Brastos Bibliją lenkų kalba. 1563m. išreikalavo iš Žygimanto Augusto garantuoti kitatikams lygias teises su katalikais užimti visas pareigas ir urėdus.

Mirė 1565 m. gegužės 28 d. užmiesčio dvare Lukiškėse, iš pradžių palaidotas Vilniuje Šv. Jonų gatvėje stovėjusių rūmų bažnyčios rūsyje šalia anksčiau mirusios žmonos Elžbietos Šidloveckos. Po to vaikai abu tėvus išvežė į Dubingius, palaidojo reformatų bažnyčios rūsyje. Ten buvo pastatytas paminklas jiems ir dar dviems žymiesiems Radvilų giminės atstovams.

Turėjo 4 sūnus ir 4 dukras. Sūnūs visi sugrįžo į katalikų tikėjimą. Ypač aršiai su reformacija kovojo jo sūnus Jurgis - kardinolas: sudegino beveik visą tėvo biblioteką, surinko Brastos Biblijos egzempliorius ir sudegino lauže priešais rūmus, šalia Šv. Jonų bažnyčios. Su juo baigėsi Nesvyžiaus Radvilų - reformatų šaka.

Jurgis I Radvila Pergalingasis (1489 - 1541)

Jauniausias Mikalojaus II Radvilos sūnus. Buvo Lietuvos lauko etmonu, laimėjo 30 mūšių su totoriais, maskvėnais, kryžiuočiais, todėl pramintas Pergalinguoju arba Lietuvos Herakliu.

Turėjo vieną sūnų Mikalojų V Radvilą Rudąjį ir dvi dukteris: Oną ir Barbora - Žygimanto Augusto žmoną, Lietuvos - Lenkijos karalienę.

Mikalojus V Radvila Rudasis (1512 - 1584)

Jurgio I ir Barbaros Kolianskos Volskos sūnus, gimė 1512 metais, mokėsi užsieniuose. Reformatų globėjas ir gynėjas, ypač po pusbrolio Mikalojaus VI Radvilos Juodojo mirties. Jis turėjo 3 aukščiausius Lietuvos urėdus: buvo pirmasis senatorius, pirmasis ministras ir vyriausias karo vadas. Karalius Žygimantas Augustas iki mirties buvo jam palankus, labai jį vertino, buvo labai jam draugiškas.

Turėjo du sūnus: Mikalojų VII ir Kristupą I - Perkūną. Mirė 1584 m. balandžio 27d. Vilniuje, o palaidotas tik 1588 m. gegužės 15 d. Dubingiuose. Ten jam buvo pastatytas paminklas. Žmona Kotryna Tomicka mirė ir palaidota savo valdose Černiavšicuose.

tęsinys kitame numeryje

Apie kanonus ir kanonų teisę

Kanonus (graikiškai kanon - taisyklė, norma) turi keletą prasmių; ankstyvojoje krikščionybėje ši savoka reiškė tikybės tezes, priimtas Sinodo, Bažnyčios susirinkimo; taip pat jis vartojamas kaip terminas įvardinti Šventų knygų rinkinį, Kanonų teisės kodekso straipsnius

Kanonų teisė yra privaloma katalikų ir stačiatikių bažnyčiose. Kanonų teisė pradėjo formuotis IV amžiuje iš Bažnyčios susirinkimuose priimtų nutarimų - kanonų. Po Bažnyčios skilimo, 1054 m. katalikų kanonų teisę papildė popiežių nutarimai.

Bizantijos Bažnyčia iš susirinkimų ir imperatoriaus nutarimų irgi sudarinėjo Kanonų teisės rinkinius. XIII a. pabaigoje rusų Stačiatikių Bažnyčia sudarė savo Kanonų teisės rinkinį "Kormčijaja knyga", kuris carinės Rusijos laikais buvo privalomas ir mums.

Šalyse, kur Bažnyčia atskirta nuo valstybės, Kanonų teisė valstybės nesankcionuojama ir piliečiams neprivaloma.

Kanonų teisės sąvadas "Corpus juris Canonici" - katalikų kanonų teisės rinkinys. Pirmąjį katalikų kanonų teisės rinkinį, pavadintą "Decretum Gratiani" XII a. sudarė Bolonijos vienuolis Gracijonas. 1582 m. iš papildytų XII - XVI a.a. kanonų rinkinių sudarytas Kanonų teisės sąvadas. 1918 metais Kanonų teisės sąvadą pakeitė Kanonų teisės kodeksas.

Kanonų teisės kodeksas "Codex juris Canonici" - Katalikų Bažnyčios kanonų teisės rinkinys, galiojantis nuo 1918 m. gegužės 19 d., parašytas lotynų kalba, susideda iš penkių dalių: bendrųjų normų, apie asmenis (dvasininkus, vienuolius, pasauliečius), apie daiktus (sakramentų atlikimą, šventas vietas ir daiktus, religinį kultą), apie procesus (bažnyčios teismus, beatifikaciją, kanonizavimą), apie nusikaltimus ir bausmes. Kanonų teisės kodeksui interpretuoti yra sudaryta speciali kardinolų komisija. Be popiežiaus leidimo negalima skelbti Kanonų teisės kodekso komentaru, versti į tautines kalbas. Po Vatikano II Susirinkimo popiežius Paulius VI sudarė kodifikavimo komisiją, kuri turi suderinti Kanonų teisės kodeksą su susirinkimuose priimtais dekretais, nutarimais.

Reformatų Bažnyčios Sinodų posėdžiuose priimti nutarimai vadinami kanonais ar memorialais. 1918 metais bėgant nuo karo audros, Vilniaus Sinodo kolegija pasitraukė į Slucką, o 6 Sinodų kanonų nuorašų knygas /1751 - 1818 m.m./ atvežė į Biržus, dabar jos saugomos Biržų Sėlos muziejuje*. Tarpukario Lietuvoje /1919 - 1938 m.m./ įvykę 20 Lietuvos Evangelikų Reformatų Sinodų priėmė 159 kanonus ir apie 770 memorialų **.

*"Mūsų spamai" Nr.74

**"Sėjėjas" 1939 m. Nr.12

Jonas Jasiukėnas

Parengta pagal Religiotyros žodyną, Vilnius, 1991 m.

Atverki Kristui savo širdį

*Atverki Kristui savo širdį,
Neužrakinki užraktais keliais.
Tegul pasaulis visas girdi,
Kad Atpirkėjas greit ateis.*

*Pasaulis piktas, juodas, neteisingas,
Nuo dulkių vysta net gelė graži.
Kodėl, pasauli, tu toks nuodėmingas?
Kodėl gi žmonės tapo taip pikti?*

*Kaip pumpurą gležnutį saugok meilė,
Auginki, puoseleki Kristų širdyje.
Pažvelk į dangų, pamatysi saulę
Ir suvirpės vėl meilė tavyje.*

Markas Finlis "Didžiosios Biblijos pranašystės", vertė Gražina Kirsniėnė

VILNIAUS EV. REFORMATŲ BAŽNYČIA

Architektūra

Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčia yra viena iš nedaugelio išlikusių Karolio Podčiašinskio sukurtų sakralinių pastatų. Ji suprojektuota 1829 m., pastatyta 1830 - 1835 metais už Senamiesčio ribų, prie buvusių reformatų kapinių, prie Pylimo /Zavalnaja/ gatvės. Statybos iniciatorius buvo majoras Povilas Stryjenskis. Bažnyčia stačiakampė, vienanavė, dengta žemu dvišlaičiu stogu, o nava - medinėmis pakabinamomis lubomis. Priešais pagrindinį fasadą kyla šešių korintinių kolonų portikas. Už jo suprojektuota originali antra keturių kolonų eilė, tačiau statant dviejų vidinių atsisakyta. Greičiausiai pagal K.Podčiašinskio piešinį Kazimieras Jelskis padarė frontono timpane stiuko horeljefą "Kristus sako Kalno pamokslą miniai", kuriame puikiai perdavė Evangelijos mintį: "Jėzus matė žmones, užlipo ant kalno, o kada atsisėdo, priėjo Jo mokytiniai. Atvėręs lūpas Jis mokė juos, sakydamas: "Palaimintieji, kurie.../Kalno pamokslas/ Mt.5,1-10". Ant stogo, panašiai kaip ir Vilniaus Katedroje, stovėjo trys skulptūros: centre Kristus laikantis indą, o kampuose klūpantys angelai su didžiuliais sparnais. Virš portalo užrašas lenkų kalba "Otdaj schest Panu" / reformatų obalsis - Vienam Dievui garbė /. Kiti fasadai kuklesni, suskaldyti tolygiai išdėstytais stačiakampiais langais. Sienos iki langų suraižytos rustais, viršuje karnizas su modiljonais, kampai pažymėti korintinio orderio piliastrais.

Vertingiausias interjero elementas - medinės kesoninės lubos. Aštuoniakampius dantytus kesonus puošia tapyti augaliniai ornamentai. Pagal projektą kesonų briaunos buvo geltonos, vidus mėlynas, kvadratai raudoni. Čia architektas, matyt, pasinaudojo Romos šventyklų ar Žygimanto koplyčios Vavelyje pavyzdžiais. Lubų darbus tiksliai atliko stalius Vasiliauskas. Kesonus ir rozetes ištapė dailininkas Antanas Janavičius. Rozetes ant didžiųjų bažnyčios durų išpildė lipdybos meistras Frančesko Andriolli. Jis taip pat papuošė 8 kolonų ir 6 piliastrių kapitelius, sukūrė gipsatūras prie paradinių bažnyčios durų. Grindys buvo išklotos metlacho plytelėmis, sudarančiomis mozaikinį piešinį. Sienas viršuje puošė ornamentuoti frizai ir juodo marmuro lentos su aukso užrašais pasižymėjusiems reformatų veikėjams. Gražiausia iš jų buvo skirta Reformacijos Lietuvoje pradininkui kunigaikščiui Mikalojui Radvilai Juodajam. Kitos lentos buvo: Andriejui Volamui (1530 - 1610), Jomui Laskiui (1499-1560), Mykolui Rėjui iš Naglovičių (1505-1569), Simonui Konarskiui (1808 - 1839) ir 1836 m. - bažnyčios statybos iniciatoriui Povilui Stryjenskiui.

Prie bažnyčios durų buvo pastatytas dailus mažas choras. Patalpą apart langų ir šoninių lempų apšvietė keturi kabantys šviestuvai. Viduryje bažnyčios kabėjo senovinio darbo rusų ereliais papuoštas žirandolis, prie jo prikabinta lentelė su užrašu, kad tas šviestuvas 1611 m. iš Smolensko atgabentas ir 1627 m. Biržų kunigaikščio LDK hetmono Sinodo direktoriaus Kristupo Radvilos padovanotas.

Bažnyčios gale stovėjo Dievo stalas su dviem pasidabruotomis žvakidėmis, dengtas raudono aksomo uždangalu. Kairėje stalo pusėje stovėjo medinė sakykla taip pat su raudono aksomo užtiesalu. Dievo stalas buvo atskirtas medine baliustrada. Bažnyčioje stovėjo dvidešimt du suolai su atlošais tikintiesiems ir 4 suolai kunigams ir presbiteriams. Toks vaizdas buvo iki 1940 m.

SVEIKINAME

Parapijietę *Danutę Kregždaitę* šių metų balandžio 20 d. atšventusią garbingą *Jubiliejų*, linkime sveikatos, ilgų gyvenimo metų, ramybės ir Dievo palaimos.

Vilniaus reformatų parapijos tarybos pirmininko pavaduotoją *Stasį Peikštenį* liepos 12 d. švenčiantį *70 -ies metų Jubiliejų* sveikina parapijos Taryba ir seniūnai, linkėdami stiprios sveikatos ir išstvermės.

Zitą Kvedaravičienę ir kun. *Algimantą Kvedaravičių* birželio 17 d. gimus dukrelei. Vytukas ir Vaivutė turi sesutę Laimutę.

Parapijietę *Liudą Danauskienę* sukūrusią šeimą. Linkime santarvės, savitarpio supratimo, laimingo gyvenimo kartu.

ŠVENTĖ VILNIAUS LIUTERONŲ BAŽNYČIOJE IR PAS MUS

Jeigu nuklystum nuo kelio į dešinę ar į kairę, Jo balsą iš už nugaros girdėsi tau sakantį: "Štai tikrasis kelias! Juo eikite!" Izajas 30,21

Birželio 6 d. Vilniaus liuteronų bažnyčioje buvo didžiulė šventė - Krikšto sakramento sutvirtinimas, t.y. jaunų žmonių įvesdinimas į tikėjimą, konfirmacija. Šiais metais Vilniaus liuteronų bendruomenę papildė keturiolika jaunuolių ir pora suaugusių žmonių. Liuteronų bažnyčioje tokia šventė būna kas metai. Pas mus po trejų metų pertraukos konfirmacija buvo pernai. Kada vėl susirinks būrelis jaunuolių, pasiryžusių tapti tikrais Vilniaus reformatų parapijos nariais ?

Minėtą sekmadienį Biržai šventė 410 metų Jubiliejų, ta proga ir Vilniaus biržiečių klubas "Krivulė" sukvietė kraštiečius į tradicinę pavasario gegužinę. Ir tik nedidelis būrelis reformatų rinkosi į savo bažnyčią pamaldoms, kurias pirmą kartą vedė Klaipėdos evangeliškos teologijos fakulteto studentas Tomas Šernas.

Jokio šurmulio, bereikalingo triukšmo prieš pamaldas, kuris taip būdingas mūsų bažnyčioje. Tomo susikaupimas, ramybė nuteikė visus rimčiai. Tomui tariant įprastus liturginius žodžius, sužibo ašaros motinos ir kitų parapijiečių akyse.

Prieš aštuoneris metus Tomas studijavo veterinariją, mylėjo gyvūnus, augino keletą šunų, pradėjo dirbti Vilniaus muitinės Medininkų poste. Jei ne omonininkų žiaurus susidorojimas su beginkliais muitininkais tą karštą vasaros naktį prieš pat vestuves, nebūtų šių pamaldų. Tomas su būsima žmona Rasa kūrė ateities planus, iš kurių išsipildė vienintelis - būti kartu. Po tos nakties prasidėjo kova už gyvenimą: ištarti žodį, pakelti ranką, atsisėsti, atsistoti... Kai prieš trejis metus Tomas nutarė stoti į Klaipėdos evangeliškos teologijos fakultetą, manė gilintis į krikščionišką filosofiją, o apie Dievo Žodžio skelbimą negalvojo. "Tikėjimas ateina iš skelbimo, o skelbimas - Kristaus paliepimu" /Rom.10,18/. Prieš nelaime Tomas net nebuvo krikščionis, domėjosi įvairiomis religijomis, krišnaizmu, bet visada prisimindavo savo reformatišką kilmę, žavėjosi žymiais protėviais - reformatais, bet Šventoji Dievo Dvasia nebuvo jo pašaukusi.

Ačiū kunigui Algimantui, patikėjusiam Tomu ir įžiebusiam mums Viltį. "Yra vilties tavo ateičiai" /Jeremijo knyga 31,17/.

Dalija Gudliauskienė

Informacija

Gegužės 1 ir 2 d.d. Vilniaus liuteronų ir reformatų jaunimo muzikos grupė lankėsi Nidoje. Šeštadienį koncertavo Nidos bažnyčioje, o sekmadienį grojo pamaldose gausiai susirinkusiems parapijiečiams.

Gegužės 28 d. Biržuose įvyko atidėtas teismo posėdis dėl incidento prie užrakintų reformatų bažnyčios vartų, kuris įvyko vasario 14 d. kun.A.Kvedaravičiui bandant nufotografuoti skelbimą ir spyną ant vartų. Teismas vargonininką E.Praniaską išteisino. Kunigas padavė skundą Panevėžio apygardos teismui. Panevėžyje įvykęs apygardos teismo posėdis išteisino E.Praniaską ir priteisė teismo išlaidas sumokėti kun.A.Kvedaravičiui. Nuosprendis galutinis ir toliau neapskundžiamas.

Gegužės 30 d. Biržų kunigas P.Čepas vėl sirguliavo ir susirinkusiems parapijiečiams Šventą Raštą paskaitė ir giesmėms pagrojo vargonininkas E.Praniaskas .

Birželio 6 d. Vilniaus reformatų bažnyčioje pirmą kartą pamaldas laikė Klaipėdos teologijos fakulteto studentas Tomas Šernas.

Švobiškio reformatų bažnyčioje pamaldas laikė diakonas Rimas Mikalauskas. Po pietų jis laikė pamaldas Panevėžio reformatų parapijai, besiglaudžiančiai Panevėžio liuteronų kapinių koplyčioje, o pamokslą sakė kun. A.Kvedaravičius, atvažiavęs iš Papilio kartu su Papilio vargonininke po pamaldų Papilio reformatų bažnyčioje.

Kadangi Biržų kunigas senjoras Petras Čepas rimtai serga ir gydomi ligoninėje, todėl susirinkusiems į Biržų reformatų bažnyčią parapijiečiams Šventą Raštą skaitė ir giedojimui vadovavo vargonininkas Eugenijus Praniauskas.

Birželio 13 d. Vilniuje pamaldas laikė kun.A.Kvedaravičius, Kėdainiuose - diak. Rimas Mikalauskas. Diak.R.Mikalauskas už Lipės krašto Bažnyčios Lietuvos partnerystės komiteto paaukotus pinigus jau nupirko automobilį. Dabar jam bus kur kas lengviau aptarnauti savo plačiai išsimėčiusias parapijas.

Birželio 20 d. Biržuose pamaldas laikė jau pasveikęs kunigas senjoras Petras Čepas.

Birželio 26 d. Papilyje įvyko Sinodas Kolegijos, vadovaujamos prez.R.Jankūno. Į Sinodą susirinko Kolegijos nariai, kandidatai ir šią kolegiją pripažįstančių parapijų pirmininkai bei Vyresniųjų tarybų rinkti delegatai, taip pat patarėjas iš Anglijos Protestantų Aljanso sekretorius dr.Stephen Scott-Pearson /Lietuvos Ev.Reformatų bažnyčia nuo 1918 m. priklauso Pasauliniam Reformatų Bažnyčių Aljansui/. Vilniaus parapijos delegacijai vadovavo Jonas Mizaras, dalyvavo delegatai Lina Kėželytė, Danutė Griniuvienė ir svečio teisėmis - Algirdas Krikščikas. Sinodas neperrinko prezidento Rimanto Jankūno, nors kadencijos laikas pasibaigė, prezidento ir revizijos komisijos ataskaitos taip pat nebuvo perskaitytos. Sinodinės pamaldos įvyko prieš Sinodo pradžią, o sekmadienį, birželio 27 d. nė vienoje Lietuvos reformatų bažnyčioje pamaldų nelaikė kunigai. Biržų reformatų bažnyčioje susirinkusiems tikintiesiems, kaip visada, Šv.Raštą skaitė ir giesmėms vadovavo vargonininkas Eugenijus Praniauskas. .

Liepos 10 d. Nemunėlio Radviliškyje prasideda reformatų vaikų stovykla. Stovyklos uždarymo pamaldos įvyks liepos 17 d.

Liepos 25 d. prasideda socialiai remtinų ir reformatų vaikų stovykla Papilyje.

Rugpjūčio 7 - 14 d.d. Švobiškyje vyks reformatų jaunimo stovykla.

Primename senitnų telefonus: Dalija Gudliauskienė 429118, Donata Indriūnaitė 342824, Angelina Kamčiatnienė 733757, Alfredas Naktinis 470718, Irena Petrylienė 414646, Danutė Pranulienė 444272, Birutė Šernaitė 617690